

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie przyjęcia Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Infrastruktury</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marek Gróbarczyk, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Patrycja Brzozowska, starszy specjalista w Departamencie Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej, tel.: 22 583 85 94, e-mail: patrycja.brzozowska@mi.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 09.06.2022</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe art. 321 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Infrastruktury 169</p>
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

I. Kontekst proceduralny

Druga aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, dalej jako: „IIaPGW”, wprowadzana w życie w drodze rozporządzenia objętego niniejszym projektem, stanowi wynik ewaluacji oraz odpowiada na potrzebę wprowadzenia zmian lub uaktualnień w stosunku do ustaleń dotychczasowego planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, zaktualizowanego ostatnio w 2016 r.

Do obszaru dorzecza Odry włączony został dodatkowo obszar dorzecza Ücker, który w cyklu planistycznym 2016–2021 stanowił odrębny obszar dorzecza, dla którego opracowywany był plan gospodarowania wodami.

Zmiany te stanowiąc będą podstawę dla wykonywania ochrony wód, w tym działań służących osiągnięciu celów środowiskowych, poprawie jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych, jak też podstawę dla zarządzania zasobami wodnymi, w kolejnym, sześcioletnim okresie planistycznym. Aktualizacja ujmuje również wykaz planowanych inwestycji lub działań mogących wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych.

Projekt rozporządzenia realizuje obowiązek przeglądu i aktualizacji co 6 lat planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, wynikający z art. 318 ust. 5 ustawy – Prawo wodne oraz z art. 13 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275, z późn. zm.), dalej jako: „Ramowa Dyrektywa Wodna” lub „RDW”.

IIaPGW jest pierwszą aktualizacją wprowadzaną w pod rządami ustawy – Prawo wodne, uwzględniającą zmieniony reżim prawny dla tego dokumentu planowania w gospodarowaniu wodami.

Aktualizowany plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry uwzględnia również wnioski wynikające ze Sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2019 r. (COM(2019) 95 final) w sprawie wykonania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) i dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L 288 z 06.11.2007, str. 1), dalej jako: „Dyrektywa Powodziowa”: Drugie plany gospodarowania wodami w dorzeczu, Pierwsze plany zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym zalecenia kierowane bezpośrednio pod adresem Rzeczypospolitej Polskiej. W odniesieniu do wszystkich państw członkowskich Komisja rekomendowała:

- 1) kontynuować poprawę zaangażowania zainteresowanych stron, przy ich aktywnym udziale w procesie planowania oraz przy uwzględnieniu ich wkładu w plany gospodarowania wodami w dorzeczu;
- 2) wyraźnie wskazać lukę w zakresie dobrego stanu w odniesieniu do poszczególnych oddziaływań i części wód oraz opracować, sfinansować i wdrożyć ukierunkowane programy środków, aby wyeliminować tę lukę;
- 3) ograniczyć korzystanie z wyłączeń w celu zapewnienia terminowego osiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz poprawić przejrzystość w odniesieniu do stosowanych uzasadnień;
- 4) zapewnić właściwe wdrożenie art. 9 dotyczącego zwrotu kosztów, w tym obliczanie i internalizację kosztów ekologicznych i materiałowych w odniesieniu do wszystkich rodzajów działalności, które mają znaczący wpływ na części wód, oraz analizę ekonomiczną mającą na celu wspieranie programów środków.

W odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej zalecenia dotyczyły w szczególności:

- 1) usprawnienia monitorowania wód powierzchniowych poprzez uwzględnienie wszystkich istotnych elementów jakości we wszystkich kategoriach wód;
- 2) dokonania pełnej oceny stanu ekologicznego wszystkich kategorii wód, w tym oceny wszystkich istotnych elementów jakości;
- 3) zwiększenia wysiłków na rzecz opracowania spójnej metodologii wyznaczania silnie zmienionych części wód dla wszystkich istotnych kategorii wód;
- 4) zapewnienia, aby stosowanie wyłączeń na podstawie art. 4 ust. 7 opierało się na szczegółowej ocenie wszystkich działań wymaganych na mocy Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- 5) określenia i wdrożenia przepływów hydrobiologicznych.

Ponadto wśród zaleceń wskazano:

- 1) jasne ujęcie w planach gospodarowania wodami w obszarze dorzecza informacji dotyczących międzynarodowych działań koordynacyjnych;
- 2) kontynuowanie usprawniania współpracy międzynarodowej, w celu zapewnienia terminowej realizacji celów Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- 3) utrzymanie postępów w zakresie charakteryzowania jednolitych części wód, dalej jako: „JCW” oraz działania w zakresie określenia znaczenia presji i wyjaśnienia skutków, które są obecnie zgłaszane jako nieznanne;
- 4) kontynuowanie działań harmonizujących monitoring, ocenę i klasyfikację stanu wód podziemnych do wymogów dyrektywy w sprawie wód podziemnych oraz zakończenie prac nad dostosowaniem krajowych rodzajów wskaźników stanu ekologicznego do wskaźników poddanych interkalibracji na szczeblu Unii Europejskiej (UE);
- 5) usprawnienie monitoringu wód powierzchniowych z uwzględnieniem wszystkich istotnych elementów jakości we wszystkich kategoriach wód;
- 6) dokonanie pełnej oceny stanu ekologicznego wszystkich kategorii wód, w tym oceny wszystkich istotnych elementów jakości. Zapewnienie zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną metod klasyfikacji stanu ekologicznego hydromorfologicznych i fizykochemicznych elementów jakości oraz ich powiązań z dobrym stanem odpowiednich biologicznych elementów jakości;
- 7) kontynuowanie postępów w przenoszeniu wyników interkalibracji na wszystkie krajowe rodzaje stanu ekologicznego i dostarczanie jasnych informacji w sprawie wartości granicznych klas, wykorzystywanych do klasyfikacji statusu różnych krajowych rodzajów stanów ekologicznych;
- 8) zwiększanie poziomu ufności oceny stanu wszystkich kategorii wód i dalsze obniżanie odsetka wód o nieznanym stanie;
- 9) dalsze usprawnianie monitorowania tendencji, aby zapewnić wystarczający zasięg przestrzenny i rozdzielczość czasową monitorowania wszystkich istotnych substancji wymienionych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywę Rady 82/176/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmieniającej dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 84, z późn. zm.);
- 10) stosowanie metody oceny odwrócenia tendencji do wód podziemnych;
- 11) opracowanie spójnej metodyki wyznaczania silnie zmienionych jednolitych części wód, dalej jako: „SZCW” dla wszystkich istotnych kategorii wód w oparciu o monitorowanie zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną,
- 12) udoskonalanie metodyki oraz uzasadnienia oceny i stosowania wyłączeń określonych w art. 4 ust. 4 i 5. Podejście do stosowania tych wyłączeń należy opisać w sposób bardziej szczegółowy i przejrzysty w planach gospodarowania na obszarze dorzecza. Należy wyraźnie odróżnić kryteria stosowania art. 4 ust. 4 RDW od kryteriów stosowania art. 4 ust. 5 RDW w odniesieniu do możliwości technicznych i nieproporcjonalnych kosztów,
- 13) zapewnienie stosowania wyłączeń na mocy art. 4 ust. 7 opartych na dogłębnej ocenie wszystkich etapów wymaganych zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, w szczególności na ocenie, czy realizacja projektu stanowi nadrzędny interes publiczny i czy korzyści dla społeczeństwa przeważają nad degradacją środowiska, przy uwzględnieniu braku realnych rozwiązań alternatywnych stanowiących korzystniejszą opcję środowiskową. Ponadto projekty te mogą być realizowane jedynie wówczas, gdy zostaną zastosowane wszystkie możliwe środki w celu złagodzenia negatywnego wpływu na stan/potencjał JCW,
- 14) zapewnienie zgłaszania głównych rodzajów środków w odniesieniu do zidentyfikowanych substancji priorytetowych, z powodu których cele nie zostały osiągnięte,
- 15) rozważenie sposobu, w jaki dodatkowe środki (przeznaczone do wdrożenia jako uzupełnienie środków podstawowych) mogą skuteczniej przyczynić się do osiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej i ilościowego określenia całkowitego obszaru objętego każdym ze środków,
- 16) przeprowadzenie kompleksowej oceny braków w odniesieniu do rozproszonych ładunków zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa (substancje biogenne, chemikalia rolnicze, osad, materia organiczna) na wszystkich wodach obszaru dorzecza i powiązanie jej bezpośrednio ze środkami łagodzącymi w trzecim cyklu planów gospodarowania wodami w obszarze dorzecza (zgodnie z art. 11 ust. 3 lit. h) Ramowej Dyrektywy Wodnej),

- 17) zakończenie wyznaczania wystarczającej liczby stref narażonych na zanieczyszczenia azotanami w trzecim cyklu planów gospodarowania wodami w obszarze dorzecza i przyjęcie środków, mających na celu skuteczne zwalczanie zanieczyszczeń azotanami w tych strefach zgodnie z wymogami dyrektywy Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG) (Dz. Urz. UE L 375 z 31.12.1991, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15 t. 2, str.68, z późn. zm.), dalej jako: „dyrektywa azotanowa”, i art. 11 ust. 3 lit. a Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- 18) zakończenie przyjmowania środków mających na celu poprawę postępowania z obornikiem i recyklingu w gospodarstwach rolnych, ograniczenie zrzutów substancji biogennej (stosowanie nawozów i pestycydów), przeprowadzanie większej liczby kontroli i monitorowania itp. oraz powinna określić źródła finansowania tych środków;
- 19) kontynuowanie przeglądu i rozwój strategii na rzecz realizacji celów Ramowej Dyrektywy Wodnej we współpracy ze społecznością rolniczą i władzami odpowiedzialnymi za wspólną politykę rolną (WPR) w Polsce, w celu zapewnienia technicznej wykonalności trzeciego planu gospodarowania wodami w dorzeczu oraz znaczącego wkładu wszystkich odpowiednich strategii i instrumentów politycznych (np. PROW, filar 1 WPR, wymiar północny itp.) w plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
- 20) informowanie na temat sposobu, w jaki dobierane są środki, w tym w odniesieniu do zwalczania zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i innymi zanieczyszczeniami chemicznymi. Należy zwrócić baczniejszą uwagę na zanieczyszczenia docierające przez atmosferę, które mogą być istotne na wszystkich obszarach dorzeczy, oraz na określenie środków specyficznych dla poszczególnych zanieczyszczeń wód podziemnych;
- 21) wdrożenie i zgłoszenie szczególnych środków przeciwdziałających oddziaływaniom hydromorfologicznym powodowanym przez rolnictwo;
- 22) określenie i wdrożenie przepływów hydrobiologicznych;
- 23) utrzymanie priorytetowego traktowania wykorzystania zielonej infrastruktury lub naturalnych środków retencji wód, które zapewniają szereg korzyści środowiskowych, korzyści społecznych i gospodarczych, które w wielu przypadkach mogą być bardziej opłacalne niż szara infrastruktura;
- 24) stosowanie zwrotu kosztów w odniesieniu do działań związanych z wykorzystaniem wody, które mają znaczący wpływ na JCW, lub uzasadnienie wszelkich wyłączeń na podstawie art. 9 ust. 4 RDW. Utrzymanie przejrzystego przedstawiania sposobu obliczania kosztów finansowych, środowiskowych i związanych z zasobami oraz sposobu zapewnienia wkładu różnych użytkowników. Przejrzyste przedstawianie polityki w zakresie cen wody i zapewnienie przejrzystego przeglądu szacowanych inwestycji i potrzeb inwestycyjnych;
- 25) dążenie do realizacji dodatkowych celów w odniesieniu do obszarów chronionych dotyczących wód gruntowych i zapewnienie, aby wszystkie odnośne obszary chronione były odpowiednio monitorowane w ramach drugich planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
- 26) rozważenie objęcia wszystkich obszarów podatnych na suszę odpowiednimi planami i środkami w zakresie zarządzania ryzykiem wystąpienia.

IIaPGW stanowić będzie podstawę dla ubiegania się o środki finansowe, w tym środki Unii Europejskiej, na realizację działań i przedsięwzięć objętych tym planem.

II. Kontekst merytoryczny

Obszar dorzecza Odry jest jednym z dziewięciu obszarów dorzeczy w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i drugim co do wielkości. Zajmuje zachodnią część kraju, a jego powierzchnia wynosi około 118 tys. km², co stanowi około 38% powierzchni kraju. Podzielony jest na pięć regionów wodnych, stanowiących obszary działania regionalnych zarządów gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej jako „RZGW”):

- 1) region wodny Górnej Odry (RZGW w Gliwicach);
- 2) region wodny Środkowej Odry (RZGW we Wrocławiu);
- 3) region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (RZGW w Szczecinie);
- 4) region wodny Warty (RZGW w Poznaniu);
- 5) region wodny Noteci (RZGW w Bydgoszczy).

Pod względem administracyjnym obszar dorzecza Odry leży w województwach: śląskim, opolskim, dolnośląskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim, lubuskim, zachodniopomorskim i pomorskim. Główną rzeką obszaru dorzecza jest Odra o długości około 742 km (w granicach Polski). Źródła rzeki Odry znajdują się na terytorium Republiki Czeskiej w Górach Odrzańskich, w południowo-wschodniej części środkowego pasma Sudetów. Odra uchodzi do Zalewu Szczecińskiego.

Obszar dorzecza Odry obejmuje, oprócz dorzecza Odry znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, także dorzecza Regi, Parsęty, Wieprzy, Ücker oraz rzek uchodzących bezpośrednio do Morza Bałtyckiego na zachód od ujścia

Słupi, a także wpadających do Zalewu Szczecińskiego. Dla tego obszaru dorzecza istnieje konieczność opracowania drugiej aktualizacji PGW.

Aktualizacja PGW w cyklu 6-letnim, wynika z konieczności weryfikacji i aktualizacji danych odnoszących się do obszaru dorzecza. Aktualny zakres informacji, który jest wymagany w IIaPGW, wynika z art. 318 ustawy 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (Dz. U. poz. 2150).

Główne kwestie określone w IIaPGW to m.in.:

- 1) charakterystyka obszaru dorzecza;
- 2) podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- 3) ustalone cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych;
- 4) podsumowanie wyników analiz ekonomicznych związanych z korzystaniem z wód oraz informacje o planowanych i podjętych działaniach, które służą wdrożeniu zasady zwrotu kosztów usług wodnych;
- 5) podsumowanie działań zawartych w aPGW;
- 6) zestawy działań dla jednolitych części wód obszaru dorzecza Odry wraz z uwzględnieniem obszarów chronionych;
- 7) wskazane dla jednolitych części wód odstępstwa z art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza zawiera dodatkowo:

- 1) podsumowanie wszelkich zmian lub uaktualnień dokonanych od dnia ogłoszenia poprzedniego planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
- 2) ocenę postępu w osiąganiu celów środowiskowych z prezentacją wyników monitoringu w okresie objętym poprzednim planem oraz wyjaśnieniem przyczyn ewentualnego nieosiągnięcia niektórych celów środowiskowych;
- 3) charakterystykę i wyjaśnienie wszystkich działań przewidzianych we wcześniejszej wersji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, które nie zostały zastosowane;
- 4) charakterystykę koniecznych dodatkowych działań ustalonych w trakcie realizacji planu.

Jednym z elementów IIaPGW jest podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Zgodnie z wymaganiami wskazanymi w art. 5 RDW państwa członkowskie mają obowiązek cyklicznego przeglądu wpływu działalności człowieka na środowisko. W zakresie przeglądu przeprowadzana jest identyfikacja znaczących oddziaływań oraz ich ocena wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Odpowiednia ocena presji mających wpływ na JCW umożliwia ustalenie środków dla osiągnięcia celów środowiskowych określonych zgodnie z art. 4 RDW lub powołanie się na wyłączenia w ramach tego przepisu. Podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych jest wykonane na podstawie opracowanych dokumentów pn. „Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych” i „Dalsza charakterystyka wód podziemnych zgodnie z załącznikiem II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej wraz z oceną ryzyka. Wersja 2” oraz ich uzupełnienia o dane monitoringowe z roku 2019.

Analizy uwzględniają również presje wywierane na obszary chronione oraz kumulację identyfikowanych presji.

Ważnym elementem IIaPGW jest podsumowanie działań z aPGW wskazujące podsumowanie informacji uzyskanych w wyniku monitorowania realizacji działań zawartych w ostatnim planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, pozyskanych na podstawie art. 328 ust. 2 ustawy – Prawo wodne, działania które nie zostały zrealizowane oraz konieczne, dodatkowe działania podjęte w trakcie realizacji aPGW na obszarze dorzecza. W poprzednim cyklu planistycznym (2016–2021) w aPWŚK (stanowiącym „program działań” w rozumieniu RDW), podobnie jak w IIaPGW, zaplanowano działania podstawowe i uzupełniające, przy jednoczesnym wydzieleniu działań podstawowych na poziomie krajowym i na poziomie konkretnych JCW. Działania podstawowe krajowe odnosiły się do wymagań dyrektyw wskazujących zasady wpływające na zapewnienie osiągnięcia celów środowiskowych, do obowiązku wypełniania obowiązujących przepisów prawnych oraz opracowania programów i dokumentów dobrych praktyk, wspierających osiągnięcie celów środowiskowych. Zrealizowanych zostało ok. 39% ze wszystkich działań zaplanowanych w aPGW. Działania niezrealizowane analizowane były pod względem zasadności ich prolongacji do IIaPGW.

IIaPGW prezentuje zbudowane zestawy działań (podstawowych i uzupełniających), z uwzględnieniem sposobów osiągania ustanawianych dla JCW celów środowiskowych. Działania podstawowe wynikają z obowiązującego prawa i są przeznaczone do realizacji dla wszystkich JCW niezależnie od ich aktualnego stanu. Działania uzupełniające to działania,

które mogą zostać wdrożone w celu osiągnięcia przez JCW celów środowiskowych.

Również istotną kwestią w IIaPGW jest zestawienie zidentyfikowanych projektów mogących wywierać negatywny wpływ na stan lub potencjał JCW i analiza przesłanek, o których mowa w art. 66-68 ustawy – Prawo wodne. Prezentowany w IIaPGW wykaz inwestycji i działań mogących wywierać negatywny wpływ na stan lub potencjał JCW pełni funkcję sprawozdawczą. Przedstawia on informacje wynikające z decyzji administracyjnych (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, oceny wodnoprawne) na temat działań i przedsięwzięć, dla których wydano (w okresie od daty przyjęcia aPGW do 21 grudnia 2020 r.) ostateczną decyzję potwierdzającą spełnienie warunków, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 ustawy – Prawo wodne. Ponadto, uwzględnia on informacje o planowanych i realizowanych inwestycjach i działaniach, dla których w aPGW z 2016 r. potwierdzono warunki spełniania odstępstwa w trybie art. 4 ust. 7 RDW.

III. Gospodarowanie wodami - stan aktualny

Podstawę wszelkich danych i analiz dotyczących możliwości osiągnięcia celów środowiskowych JCW stanowią dane monitoringowe Państwowego Monitoringu Środowiska, dalej jako: „PMŚ”, określające stan JCW. Przy wykorzystaniu możliwie najaktualniejszych danych (dane PMŚ do roku 2019 włącznie) dokonywane są analizy stanu aktualnego stanowiąc punkt wyjścia dla planowanych, koniecznych do podjęcia działań w celu zapewnienia osiągnięcia celów środowiskowych JCW i obszarów chronionych. Aktualizacja danych w tym zakresie stanowi podstawę dla każdej aktualizacji PGW.

Na obszarze dorzecza Odry ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych identyfikowane jest dla ponad 82% jednolitych części wód powierzchniowych (rzeczne: 95%, zbiornikowe: 95%, jeziorne: 67%, przybrzeżne i przejściowe: 100%) (JCWP) oraz 32% jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

IV. Ekonomiczne aspekty gospodarowania wodami

Całkowita liczba ludności przypadająca na obszar dorzecza Odry to około 13,6 mln mieszkańców, co stanowi ok. 35% ludności kraju. Średnia gęstość zaludnienia dla tego obszaru wynosi 115 os/km², jest zatem niższa od średniej krajowej (123 os/km²) (GUS). Koncentracja ludności w miastach i na obszarach wiejskich obszaru dorzecza Odry wpływa na duże różnice gęstości zaludnienia na tych terenach. Największymi skupiskami ludności na obszarze dorzecza Odry są miasta. Ludność miejska stanowi ok. 60% ludności dorzecza, pozostała część populacji (40% ludności obszaru dorzecza Odry) stanowią osoby mieszkające na wsi. Średnia gęstość zaludnienia w miastach na obszarze dorzecza Odry wynosi 282 os/km², natomiast na obszarach wiejskich 54 os/km².

Największy udział w zużyciu wody w 2019 r. na obszarze dorzecza Odry ma przemysł - 45%, sektor komunalny w ramach eksploatacji sieci wodociągowej – 37% (z czego 72% to zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych), rolnictwo i leśnictwo – 12%.

Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca w 2019 r. wyniosło 33,8 m³ w mieście oraz 31,2 m³ na wsi (GUS). Należy zaznaczyć, iż wodochłonność zarówno przemysłu jak i gospodarstw domowych w Polsce w ostatnich latach spada. Wskaźnik wodochłonności przemysłu systematycznie się obniża, w 2019 r. osiągnął on poziom 13 m³/tys. zł, i jest to spadek o 11,4% w stosunku do roku 2018, oraz o aż 74% w stosunku do roku 2000. Wodochłonność gospodarstw domowych w Polsce również uległa zmniejszeniu. W 2019 r. wskaźnik wodochłonności wyniósł 2,4 m³/tys. zł co oznacza spadek o blisko 2% w stosunku do roku poprzedniego oraz o ponad 60% w relacji do roku 2000.

Źródłem zaopatrzenia gospodarki w wodę są ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych. Dostępność zasobów wody powierzchniowej i podziemnej uwarunkowana jest położeniem geograficznym. Górskie i wyżynne obszary na południu bazują częściej na zasobach wód powierzchniowych, natomiast północna część obszaru dorzecza zaopatrywana jest w głównej mierze przez ujęcia podziemne. 80% całkowitego poboru wody w kraju stanowi pobór wód powierzchniowych, z czego ok. 81% wody ujmowanej z rzek i jezior wykorzystywane jest na cele produkcyjne. W roku 2018 całkowita wielkość poboru wód podziemnych z całego obszaru dorzecza Odry wyniosła 1 335 820 tys. m³.

Zasoby wodne obszaru dorzecza Odry wykorzystywane są głównie w przemyśle, na cele komunalne i rolnicze. Ze wzrostem częstotliwości susz od 2015 roku, każdego roku znacząco zwiększa się ryzyko związane ze zwiększonym poborem wód powierzchniowych i podziemnych na cele rolnicze. Na zasoby wodne wpływają istniejące presje związane z intensywnym rolnictwem, przerzutami wód między zlewniami w wyniku działalności kopalń, wysokim poborem odwodnieniowym wód oraz zrzutem do rzek wód kopalnianych i ścieków często w obrębie innych zlewni, a także odwodnienia kopalń odkrywkowych i lejów depresji powstałych w wyniku zbyt wysokiego stopnia wykorzystania zasobów wód podziemnych. W ostatnich latach nadmierny pobór wód powierzchniowych do nawodnień rolniczych

stanowi istotne zagrożenie dla przepływów nienaruszalnych w JCWP, zwłaszcza w okresie suszy hydrologicznej. Widoczny jest wzrost liczby studni do nawodnień rolniczych, co w połączeniu z nieefektywnym systemem nawodnień może negatywnie wpływać na zasoby wodne zlewni.

W roku 2019 wskaźnik wielkości posiadanych zasobów wód słodkich na 1 mieszkańca ukształtował się na poziomie 1,1 dam³ i jest to najniższa odnotowana wartość tego wskaźnika od 2000 roku.

Obok poboru wód na potrzeby gospodarki narodowej, w tym omówionych sektorów, presją na wody, związaną z obecnością i działalnością ludzi, jest zrzut ścieków. Na obszarze dorzecza Odry około 92,6% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, blisko 6% jest obsługiwanych przez tabor asenizacyjny, a około 0,9% ludzi korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków. Liczba oczyszczalni ścieków na obszarze dorzecza Odry wynosi ponad 700. Na tym obszarze znajduje się 225 aglomeracji powyżej 10 tys. równoważnej liczby mieszkańców (RLM). Według danych z 2019 roku 99,7% ludzi w kraju ma dostęp do wody dobrej jakości, stan ten utrzymuje się od 2017 roku. Wartość tego wskaźnika systematycznie rosła od roku 2002, w którym wynosił 89,5%. Jak podaje Główny Urząd Statystyczny 96,9% ludzi mieszkających w miastach oraz 85,5% mieszkańców wsi ma zapewniony dostęp do wody z sieci wodociągowej.

Należy też dodać, iż dostęp do wody zaspokaja również potrzeby rekreacyjne społeczeństwa. Na obszarze dorzecza Odry znajduje się 358 kąpielisk (stan z 2020 r.), w tym 241 kąpielisk śródlądowych oraz 117 morskich. Spośród kąpielisk na obszarze dorzecza Odry klasyfikacji poddano 99 kąpielisk. Jakość wody dla 60 kąpielisk określono jako doskonałą, w przypadku 23 jako dobrą, dla 12 jako dostateczną, natomiast jakość wody dla 4 kąpielisk określono jako niedostateczną.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

– Rekomendowane działanie w kontekście proceduralnym

W przypadku rekomendowanego rozwiązania, formuła postulowanego działania (opracowanie IIaPGW) została ściśle określona w ustawie z 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne i RDW.

Zapewnienie ciągłości procesu dążenia do osiągnięcia celów środowiskowych pomiędzy kolejnymi, następującymi po sobie cyklami planistycznymi, wymaga zastosowania metod analitycznych umożliwiających wykorzystanie efektów wprowadzonych zmian.

III cykl planistyczny (2016-2021) stanowił okres wdrożenia wielu zmian bezpośrednio dotyczących gospodarowania wodami, a tym samym wpływających na opracowanie IIaPGW. Wprowadzone zmiany, mimo konieczności przeprowadzenia szeregu dodatkowych prac dla odpowiedniego ich uwzględnienia w IIaPGW, należy uznać za element procesu stałego doskonalenia zarządzania gospodarką wodną. Celem ich bowiem jest uzyskanie możliwie najpełniejszej i zgodnej z wymogami RDW informacji dla zaplanowania skutecznych działań, możliwych do wdrożenia, dla osiągnięcia celów RDW.

III cykl planistyczny jest szczególnie istotny dla gospodarki wodnej w Polsce, ponieważ 20 lipca 2017 r. przyjęto nową ustawę - Prawo wodne (obowiązującą od 1 stycznia 2018 r.), która wprowadziła szereg znaczących zmian w tej dziedzinie. Przede wszystkim zmieniono strukturę zarządzania gospodarką wodną – nastąpiły zmiany o charakterze instytucjonalnym, zapewniono całkowitą zgodność z prawem UE (w tym przede wszystkim z RDW) oraz wprowadzono wiele instrumentów pozwalających na racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, z uwzględnieniem zwrotu kosztów za usługi wodne.

Ponadto, opracowano wszystkie niezbędne dokumentacje planistyczne na podstawie zaktualizowanych metodyk, uwzględniających najnowsze dostępne dane i informacje. Prace planistyczne wykonywano zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, bazując na doświadczeniach z kilkunastoletniego wdrażania RDW.

Po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów niniejsza aktualizacja, jako dokument strategiczny, stanowić będzie podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych, usprawniających proces osiągania lub utrzymania dobrego stanu wód oraz związanych z nimi ekosystemów, a także wskazujących na konieczność wprowadzenia racjonalnych zasad gospodarowania wodami w przyszłości.

– Rekomendowane działanie w kontekście merytorycznym

Aktualizowany PGW na obszarze dorzecza Odry zawiera zaktualizowane informacje w zakresie wynikającym z art. 318 ust. 1 i 2 oraz 6 ustawy – Prawo wodne, tj.:

- aktualizację wykazów JCW (szczegółowe informacje zawiera rozdział 3 IIaPGW: Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza wraz z wykazem obszarów chronionych),
- aktualizację rejestru wykazów obszarów chronionych, o których mowa w art. 317 ust. 4 ustawy – Prawo wodne (szczegółowe informacje zawiera rozdział 3 IIaPGW: Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza wraz z wykazem obszarów chronionych),
- aktualizację oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych w wyniku przeprowadzonych analiz znaczących oddziaływań (szczegółowe informacje zawiera rozdział 7 IIaPGW: Podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych),
- aktualizację celów środowiskowych dokonaną w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych (szczegółowe informacje zawiera rozdział 8 IIaPGW: Cele środowiskowe dla JCW i obszarów chronionych),
- podsumowanie działań zawartych w aPGW (szczegółowe informacje zawiera rozdział 10 IIaPGW: Podsumowanie działań zawartych w aPGW),
- podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód (szczegółowe informacje zawiera rozdział 11 IIaPGW: Analizy ekonomiczne związane z korzystaniem z wód),
- zestawy działań zaplanowane na okres planistyczny 2022-2027 (szczegółowe informacje zawiera rozdział 12 IIaPGW: Zestaw działań),
- weryfikację i wskazanie jcw do odstępstw na podstawie nowych wypracowanych wyników analiz (szczegółowe informacje zawiera rozdział 8 IIaPGW: Cele środowiskowe dla JCW i obszarów chronionych).

W ramach identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych, mających wpływ na JCW, przeanalizowano wszystkie presje i podzielono je na następujące kategorie:

- presje wywierane na stan hydromorfologiczny,
- presji wywieranych na elementy biologiczne,
- presji wywieranych na elementy fizykochemiczne,
- presji wywieranych na stan chemiczny,
- presji wywieranych na zasoby wód powierzchniowych,
- presje wywierane na stan chemiczny JCWPd,
- presje wywierane na stan ilościowy JCWPd.

Poszczególne presje są identyfikowane dla wszystkich JCW. Podczas opracowania tego zagadnienia analizie poddawanych jest wiele czynników. Do najważniejszych należą:

- punktowe źródła zanieczyszczeń komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, zwłaszcza pochodzenia rolniczego i komunalnego w tym depozycja atmosferyczna,
- znaczące pobory wody przy jednoczesnym występowaniu zaników przepływu, ryzyka silnego lub ekstremalnego zagrożenia suszą, słabego stanu ilościowego JCWPd,
- zmiany morfologiczne cieków.

Analizy uwzględniały również presje wywierane na obszary chronione oraz kumulację identyfikowanych presji.

Oceny wpływu dokonane zostały poprzez porównanie czynników powodujących presje ze stanem środowiska wodnego na podstawie dostępnych danych monitoringowych. Podsumowanie i wnioski pochodzące z przeglądu wpływu działalności człowieka na stan wód powierzchniowych i podziemnych służą dostarczeniu informacji niezbędnych do wykonania oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych przez JCW na obszarze dorzecza. Do wyznaczenia poziomu ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP wykorzystane zostały:

- ocena poziomu presji na elementy biologiczne zależne od elementów fizykochemicznych;
- ocena poziomu presji na elementy biologiczne zależne od stanu hydromorfologicznego;
- ocena poziomu presji na elementy fizykochemiczne;
- ocena poziomu presji na hydromorfologię;
- ocena poziomu presji na zasoby wodne;
- ocena poziomu presji na stan chemiczny w zakresie substancji priorytetowych dozwolonych;
- ocena poziomu presji na stan chemiczny w zakresie substancji priorytetowych zakazanych;
- potencjał sorpcyjny wykorzystany do korekty oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Uzyskany wynik stanowi podstawę do uznania poszczególnej JCW za zagrożoną albo niezagrożoną nieosiągnięciem celu środowiskowego. Za zagrożoną nieosiągnięciem celu środowiskowego uznano każdą JCWP, w której dla któregośkolwiek elementu stanu wód stwierdzono ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych, przy czym decydującym jest stan

elementów biologicznych – biologicznych zależnych od fizykochemii lub biologicznych zależnych od hydromorfologii. Tym samym w ocenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych uwzględniona została wspomagająca rola elementów fizykochemicznych i hydromorfologicznych w stosunku do elementów biologicznych.

Informacją uzyskiwaną w każdej aktualizacji procesu jest określenie jego postępu, co w przypadku IIaPGW oznacza ocenę postępu w osiąganiu przez JCW celów środowiskowych, zgodnie z art. 318 ust. 6 pkt 2 ustawy – Prawo wodne oraz zgodnie z §2 ust. 1 pkt 35 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Postęp w osiąganiu celów środowiskowych przez poszczególne kategorie wód określany był na podstawie oceny stanu przeprowadzonej na podstawie danych z lat 2014–2019. Nowy układ planistyczny wprowadzony IIaPGW determinował konieczność przedstawienia danych i informacji równocześnie dla dwóch perspektyw czasowych dla zachowania spójności i ciągłości informacji pomiędzy następującymi po sobie cyklami planistycznymi. Zmiana układu jednostek planistycznych poza wpływem na możliwość przeniesienia ocen stanu JCWP na nowy układ, miała również wpływ na możliwość ustalenia celów środowiskowych dla JCWP. Cele środowiskowe ustalone dla JCWP w aPGW (2016–2021) w wyniku konieczności przeniesienia na nowy układ planistyczny nie w każdym przypadku zostały ustalone. Ocena postępu w osiąganiu celów środowiskowych jest procesem kontynuowanym w każdej kolejnej aktualizacji planów gospodarowania wodami, dlatego też dla zachowania ciągłości procesu konieczne jest przedstawienie oceny postępu zarówno w odniesieniu do układu jednostek planistycznych obowiązującego w aPGW (2016–2021) – jako element sprawozdawczy dla zakończonego cyklu planistycznego, ale również dla nowego, aktualnie obowiązującego układu jednostek planistycznych (IIaPGW) co stanowić będzie punkt odniesienia dla oceny postępu w osiąganiu celów w kolejnej aktualizacji planów gospodarowania wodami.

W ramach analiz stanu JCWP, poza zidentyfikowaną presją (rozdział 7 IIaPGW), wyznaczono dodatkowo pięć grup prawdopodobnych przyczyn nieosiągnięcia celów środowiskowych tj.:

1. zmiany legislacyjne – zmiana wartości granicznych wskaźników decydujących o stanie/potencjale ekologicznym i stanie chemicznym JCWP; zmiana typologii wód dla stanu/potencjału ekologicznego;
2. zmiana zakresu monitoringu – rozszerzenie monitoringu wskaźników decydujących o stanie chemicznym jcw zgodnie z dyrektywą 2013/39/UE oraz rozpoczęcie monitoringu bioty;
3. stopień realizacji oraz skuteczność zestawu działań – analiza stopnia wdrożenia zaproponowanych działań w ramach aPGW wraz z oceną skuteczności działań dla JCWP w nowym układzie planistycznym;
4. uwarunkowania zlewni – analiza wpływu niskiego potencjału sorpcyjnego zlewni oraz dopływu wód ze zlewni powyżej z uwzględnieniem ich chemizmu;
5. inne – w tym działania, które pomimo wdrożenia i skuteczności nie doprowadziły do obniżenia stężeń substancji chemicznych poniżej Environmental Quality Standards (EQS).

W IIaPGW zawarto również podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód, której jednym z celów jest określenie stopnia zwrotu kosztów za usługi wodne. Zasady zwrotu kosztów za usługi wodne muszą uwzględniać nie tylko koszty finansowe, ale również koszty środowiskowe i zasobowe. Ekonomiczna stopa zwrotu usług wodnych w sektorze komunalnym była na poziomie 97,40%, co oznacza, że przychody z opłat za usługi wodno-kanalizacyjne uiszczane przez odbiorców końcowych pokryły koszty finansowe, zinternalizowane koszty zasobowe oraz koszty środowiskowe w 97,4%. Dla przemysłu z kolei ekonomiczną stopę zwrotu z usług wodnych oszacowano na poziomie 82,6% dla sektora rolniczego natomiast było to 2,7%.

Osiągnięcie zakładanych celów IIaPGW możliwe jest przy zastosowaniu i wdrożeniu działań naprawczych wskazanych w zestawach działań dla poszczególnych kategorii wód dla obszaru dorzecza Odry.

Podejście do tworzenia zestawu działań

Podstawowym narzędziem interwencji jest zestaw działań niezbędnych do osiągnięcia celów środowiskowych wraz z katalogiem działań krajowych. W tym celu wypracowano w ramach IIaPGW zestawy działań dla JCW obszaru dorzecza Odry wraz z uwzględnieniem obszarów chronionych. Zestaw działań po raz pierwszy stanowi element planu gospodarowania wodami, do tej pory plan podsumowywał działania zawarte w odrębnym dokumencie, tj. programie wodno-środowiskowym kraju. Każdy zestaw działań zawiera „podstawowe” działania określone w art. 11 ust. 3 RDW, oraz, jeśli to stosowne, działania „uzupełniające”, które mogą zostać przyjęte w celu osiągnięcia przez JCW celów środowiskowych, wskazane w art. 11 ust. 4 RDW.

Z uwagi na charakter działań podstawowych, na potrzeby IIaPGW, zostały one podzielone na działania na poziomie krajowym (ogólnokrajowy zakres realizacji) oraz na działania skierowane do konkretnych JCW. W ten sposób utworzone zostały dwa odrębne rodzaje katalogów działań:

- katalog działań krajowych (ogólnokrajowy zakres realizacji działań dotyczących wszystkich JCW);
- katalogi działań dla poszczególnych kategorii wód (zakres realizacji działań ograniczony do konkretnych JCW).

Katalogi działań dla poszczególnych kategorii wód zawierają zarówno działania podstawowe skierowane do poszczególnych JCW oraz działania uzupełniające, stanowiąc podstawę dla zaprojektowanych zestawów działań. W przypadku obszaru dorzecza Odry katalogi działań dotyczą: jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW), jednolitych części wód powierzchniowych zbiornikowych (JCWP RWr,) jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych (JCWP LW), jednolitych części wód powierzchniowych przejściowych i przybrzeżnych (JCWP TW i CW) oraz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

Podstawą zestawu działań JCW były działania ukierunkowane na ochronę, poprawę stanu wód i sprzyjające osiągnięciu celów środowiskowych JCWP/JCWPd oraz obszarów chronionych. Działania uzupełniające wskazane zostały na podstawie oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla JCWP i JCWPd.

Elementem analiz przeprowadzonych na potrzeby opracowywania IIaPGW była analiza powiązania dokumentów strategicznych i konieczność wzajemnego uwzględniania ich ustaleń stanowiąc element zachowywania spójności ustaleń opracowywanych dokumentów strategicznych.

Przeprowadzona identyfikacja dokumentów powiązanych miała charakter wielopłaszczyznowy i uwzględniała: aspekt przestrzenny (podział na jednostki planistyczne); sektory gospodarki; problemy (np. susza, powódź, transport wodny itp.); kategorie wód (podział na wody powierzchniowe: rzeki, zbiorniki, jeziora, wody przejściowe, wody przybrzeżne, wody morskie; oraz wody podziemne). Analizy wskazują zastosowany podział na dwie grupy dokumentów: dokumenty powiązane mające wpływ na ustalenia IIaPGW oraz dokumenty, których zakres i zawartość determinowały będą zapisy m.in. IIaPGW. W pierwszej grupie znajdują się zarówno dokumenty o charakterze strategicznym i o ogólnokrajowym zasięgu, jak również dokumenty i instrumenty wdrożeniowe, wśród których wyodrębnić należy grupę dokumentów komplementarnych względem IIaPGW, stanowiących swoisty pakiet dokumentów planistycznych kształtujących gospodarkę wodną w kraju. Drugą grupę dokumentów tworzą regionalne oraz lokalne strategie rozwoju oraz akty planowania przestrzennego, które przez wzgląd na zasadę synergii i komplementarności, uwzględniają zapisy dokumentów strategicznych oraz operacyjno-wdrożeniowych obowiązujących na wyższych szczeblach. Szczegółowe odniesienie do celów poszczególnych dokumentów strategicznych przedstawione zostało w rozdziale 19 IIaPGW.

Powiązania i wzajemne zależności dokumentów stanowiły również element prac nad zestawami działań IIaPGW. Analizowane były inne plany, programy, dokumenty dla zweryfikowania planowanych działań, zapewnienia możliwej synergii pomiędzy nimi oraz wykluczenia sytuacji konfliktów działań pomiędzy programami:

- Plan przeciwdziałania skutkom suszy;
- Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych;
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym i ich aktualizacje;
- VI aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – na podstawie materiałów przedłożonych do konsultacji społecznych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko szóstej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (VI aKPOŚK);
- Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu;
- Program ochrony wód morskich i jego aktualizację – wyciąg działań;
- Plany utrzymania wód, opracowane przez dyrektorów RZGW;
- dokumenty źródłowe opracowane na potrzeby realizacji IIaPGW, w tym wskazane w art. 317 ustawy Prawo wodne.;
- protokoły z posiedzeń komisji do spraw wód granicznych, działających w ramach współpracy międzynarodowej na wodach granicznych;
- instrumenty wspierające aktualizację planów zarządzania ryzykiem powodziowym (aPZRP; zadanie – zapewnienie ochrony i zwiększania naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu) – zadanie nr 2;
- projekt ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 12 sierpnia 2020 r. – wyciąg działań;
- ustanowione plany ochrony i plany zadań ochronnych dla obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub

gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie;

- sprawozdania z realizacji Dyrektywy Azotanowej;
- Program przeciwdziałania niedoborowi wody.

Działania IIaPGW projektowane były przy wykorzystaniu wyników zrealizowanej pracy „Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych” oraz pracy „Dalsza charakterystyka wód podziemnych zgodnie z załącznikiem II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej wraz z oceną ryzyka”, wskazujących presje znaczące w każdej JCW, aktualnych wyników z monitoringu Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z 2019 r., aktualizacji bazy danych HYMO zawierającej dane o presjach hydromorfologicznych, w tym budowach piętrzących, a także innych materiałów stanowiących źródła danych i informacji:

- warunki korzystania z wód regionów wodnych i zlewni – jako materiał pomocniczy dla identyfikacji uwarunkowań danego regionu, w tym sformułowane w warunkach korzystania z wód regionu wodnego ograniczenia w korzystaniu z wód jezior lub zbiorników oraz w użytkowaniu ich zlewni – opracowania regionalne,
- Katalog dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania,
- Zbiór zaleceń dobrej praktyki rolniczej mający na celu ochronę wód przez zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych – wyciąg działań,
- uwagi Komisji Europejskiej do planów gospodarowania wodami opracowanych w poprzednich cyklach planistycznych (PGW, aPGW),
- aktualizacja metodyki oceny stanu JCWPd wraz z opracowaniem metodyki analizy odwracania trendów zanieczyszczeń,
- Program Państwowego Monitoringu Środowiska,
- Program Monitoringu Wód Morskich,
- aktualizacja wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich,
- Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- Ocena postępu we wdrażaniu programów działań dla JCWP i JCWPd wynikających z aPWŚK),
- Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP przybrzeżnych i przejściowych,
- polski raport do Komisji Europejskiej z postępów w realizacji KPOWM,
- materiały robocze: Ocena stanu realizacji KPOŚK (w miarę opracowywania/udostępniania) i inne dane związane z jakością wód śródlądowych,
- materiały uzupełniające dot. realizowanych i planowanych działań rekultywacyjnych na jeziorach (pozwolenia wodnoprawne),
- materiały i informacje uzyskane urzędów morskich:
 - Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000,
 - Plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych – szczegółowe dla portów,
- baza opłat za korzystanie ze środowiska, opłaty za korzystanie z wód,
- sprawozdania z wykonania KPOŚK,
- Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR).

Katalog działań krajowych stanowi zbiór możliwych do zrealizowania działań na poziomie krajowym, ukierunkowanych na osiągnięcie celów środowiskowych poprzez eliminację presji wpływającej na stan wód. W katalogu znalazły się zarówno działania techniczne, jak i szereg działań wspomagających (nietechnicznych), bez których osiągnięcie celów środowiskowych byłoby niemożliwe. Są to zarówno działania nowe, jaki i prolongowane z poprzedniego cyklu planistycznego (2016–2021).

Katalog działań krajowych zawiera łącznie 172 działania zgrupowane w następujące kategorie:

- przemysł,
- gospodarka komunalna,
- rolnictwo,
- kształtowanie naturalnych warunków hydromorfologicznych,
- ochrona siedlisk i gatunków,
- kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych,
- monitoring i ewaluacja,

- działania organizacyjno-prawne, informacyjne i edukacyjne,
- kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona ekosystemów od wód zależnych (w tym morfologia i zachowanie ciągłości biologicznej cieków),
- działania kontrolne i nadzorcze,
- projekty badawczo-rozwojowe.

Katalogi dla poszczególnych kategorii wód zbudowane zostały na bazie działań zebranych w grupy, zdolnych do eliminacji lub przynajmniej zminimalizowania presji istotnych wskazanych w opracowaniu *Analiza presji znaczących (...)*¹, bądź – w przypadku obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916), dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie oraz obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – bezpośrednio nakierowanych na realizację celów środowiskowych.

Zestaw działań podstawowych i uzupełniających JCW tworzą działania dobrane z katalogów dla poszczególnych kategorii wód odpowiednio do zidentyfikowanej presji, zgodnie z wynikami oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych (rozdział 7 IIaPGW). Katalogi poszczególnych kategorii wód opisane zostały w rozdziale 12 IIaPGW.

Na obszarze dorzecza Odry zestawy działań zbudowane zostały dla wszystkich kategorii wód występujących na obszarze dorzecza tj. JCWP RW, JCWP RW_r, JCWP LW, JCWP TW, JCWP CW oraz JCWPd.

Proces budowy zestawów działań obejmował przeprowadzenie wielowariantowych analiz doboru działań ukierunkowanych na dobór działań odpowiednio do statusu, oceny stanu, uwarunkowań środowiskowych i prawnych, zidentyfikowanych presji antropogenicznych danej JCWP, przy zachowaniu możliwie najwyższej skuteczności całych zestawów działań. Każde działanie podlegało analizom realności, efektywności jakościowej i kosztowej na wielu poziomach, zarówno prognozy stanu wód, jak i aspektów ekonomicznych ich realności wraz z analizami skutków społeczno – gospodarczych oraz przy uwzględnieniu wyników sprawdzianu klimatycznego. W efekcie dobrane zostały, w zestawy dla każdej JCW, działania których realizacja (łącznie) skutkować ma osiągnięciem szacowanych poziomów poprawy określonych wskaźników. Zestawy działań poddane zostały szczegółowym analizom skuteczności wskazującym potencjalny szacowany poziom możliwego do uzyskania efektu przy założeniu pełnej realizacji działań wskazanych w zestawach. Każda zmiana działania, czy też niepełna realizacja zestawu przyczynia się do zmian w zakresie oszacowanej skuteczności.

Analizując zestaw działań dla obszaru dorzecza w aspekcie ilościowym, uzyskano ekonomiczną bieżącą wartość netto inwestycji (ENPV) wynoszącą 9,5 mld zł, świadczącą o tym, że inwestycja generuje korzyści społeczno-ekonomiczne prowadzące do wzrostu dobrobytu społeczeństwa. Z ekonomicznego punktu widzenia realizacja zestawu działań pomimo konieczności poniesienia dużych nakładów inwestycyjnych przyczyni się do wystąpienia znacznych korzyści społeczno-ekonomicznych, przewyższających ponoszone koszty, a wynikających przede wszystkim z poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Podsumowanie wyników analizy ekonomicznej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Stopa dyskonta	(%)	5,0
ENPV	(tys. PLN)	9 506 475
B/C	-	2,37

Wskaźnik (B/C) obrazujący stosunek korzyści (B) do kosztów (C) oznacza, że na każdą złotówkę stanowiącą koszt projektu przypada 2,37 zł korzyści społecznych wynikających z realizacji zaplanowanych w zestawie działań inwestycji.

W aspekcie jakościowym zbadano wpływ poszczególnych działań w zestawie na otoczenie społeczno-gospodarcze w trzech obszarach: środowiskowym, społecznym i gospodarczym. Punktem wyjścia do oceny skutków społeczno-gospodarczych poszczególnych działań była ocena skuteczności poszczególnych działań. Dokonano oceny wpływu każdego działania na skutki społeczno-gospodarcze według poniższej skali:

- bardzo pozytywny – działanie oceniono wysoko lub bardzo wysoko pod względem skuteczności oraz wywołuje ono pozytywne skutki we wszystkich trzech obszarach oceny;
- pozytywny – działanie oceniono wysoko lub bardzo wysoko pod względem skuteczności oraz wywołuje ono pozytywne skutki w dwóch z trzech obszarów oceny;
- umiarkowany – skuteczność działania oceniona jako średnia bez względu na liczbę obszarów, w których wywołuje

¹ *Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych*, PGW WP, 2020.

pozytywne skutki, lub działanie, które zostało ocenione jako bardzo pozytywne lub pozytywne, może wywoływać jednocześnie znaczące koszty społeczne (np. zmniejszenie produkcji rolnej);

- brak znaczącego wpływu – skuteczność działania oceniona jako niska lub bardzo niska, bez względu na liczbę obszarów, w których wywołuje pozytywne skutki.

Zestawienie liczby działań w podziale na poszczególne poziomy oddziaływania przedstawia tabela poniżej:

Ocena wpływu na skutki społeczno-gospodarcze	Liczba działań	Udział (%)	Grupy działań
Wpływ bardzo pozytywny	962	9,11%	Działania z zakresu gospodarki ściekowej, ochrony i zwiększania retencji oraz przebudowy budowli piętrzących, dla których skuteczność wdrożenia jest wysoka lub bardzo wysoka.
Wpływ pozytywny	5398	51,14%	Działania dotyczące obszarów chronionych, z zakresu hydromorfologii, retencji, gospodarki wodami opadowymi, gospodarki ściekowej, udrażniania przegród poprzecznych, renaturyzacji i rekultywacji jezior oraz inne działania organizacyjno-prawne, dla których skuteczność wdrożenia jest wysoka lub bardzo wysoka.
Wpływ umiarkowany	644	6,10%	Działania edukacyjne, doradcze, z zakresu poprawy warunków wodnych i siedliskowych jezior, dotyczące obszarów chronionych, gospodarki ściekowej, gospodarki wodami opadowymi, realizacji KPOŚK, działania organizacyjno-prawne, edukacyjne, administracyjne i monitoringowe, mogą wykazywać potencjalne negatywne skutki społeczno-gospodarcze niezależnie od skuteczności wdrożenia.
Brak znaczącego wpływu	3551	33,64%	Działania edukacyjne, doradcze, kontrolne i monitoringowe, dotyczące obszarów chronionych, działania z zakresu retencji, przebudowy budowli piętrzących, udrażniania przegród, gospodarki ściekowej, ochrony ekosystemów wodnych i od wód zależnych, ograniczania zanieczyszczenia pestycydami, renaturyzacji, rekultywacji jezior, z zakresu hydromorfologii, ochrony przed zanieczyszczeniami, weryfikacji i aktualizacji programu ochrony środowiska, działania zapobiegawcze w strefie brzegowej, dotyczące rekultywacji terenów zanieczyszczonych oraz działania naukowo-badawcze, administracyjne i organizacyjno-prawne, dla których skuteczność wdrożenia jest niska lub bardzo niska.

Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych

Ramowa Dyrektywa Wodna w art. 4 ust. 1 wskazuje, że państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny aktywnie dążyć do osiągnięcia celów środowiskowych (i że co do zasady miały być one osiągnięte w 2015 r.), niemniej art. 4 ust. 4-7 RDW dopuszcza sytuacje, w których osiągnięcie tych celów okazało się niemożliwe, tzn.:

- JCW nie osiągnęły celów środowiskowych określonych w przyjętym planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza lub wskazanych w ustawie - Prawo wodne, lub
- przewidywane są przedsięwzięcia, które mogą uniemożliwić osiągnięcie (lub utrzymanie) celów środowiskowych.

W świetle RDW, nieosiągnięcie celów środowiskowych jest dopuszczalne pod warunkiem wyjaśnienia określonych przesłanek, których istnienie powinno być przedstawione w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Odstępstwa mogą polegać w szczególności na:

- złagodzeniu celów środowiskowych (odstępstwo powinno być wyjaśnione w planie),
- odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych (odstępstwo powinno być wyjaśnione w planie),
- wydaniu zgody na realizację przedsięwzięcia, które może uniemożliwić osiągnięcie celów środowiskowych (taka zgoda jest wydawana na poziomie postępowań administracyjnych, a w planie przedstawia się wyłącznie informacje o ustanowionych odstępstwach).

W IIaPGW wskazano i wyjaśniono przypadki zaistnienia odstępstw polegających na nieosiągnięciu celów środowiskowych:

- określono wskaźniki stanu wód, których niepożądane wartości przesądziły o nieosiągnięciu celów środowiskowych,
- wskazano przyczyny (antropogeniczne i naturalne) nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- przedstawiono szacowaną skuteczność zestawu działań ukierunkowanego na osiągnięcie celów środowiskowych;

- w przypadku, gdy zestaw działań miał wysoką skuteczność, wskazano na odroczenie terminu osiągnięcia celów środowiskowych; w przypadku odwrotnym, wskazano na złagodzenie celów środowiskowych,
- w odniesieniu do przypadków, w których szacowana skuteczność zestawu działań nie pozwala na osiągnięcie celów środowiskowych – wskazano warunki naturalne oraz/lub potrzeby społeczno-ekonomiczne zaspokajane przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych, a także brak możliwości realizacji tych potrzeb w alternatywny sposób,
 - określono wskaźniki stanu wód, dla których nastąpi odroczenie lub złagodzenie celów środowiskowych,

Dane służące do podania ww. wyjaśnień zostały opracowane w ramach cyklu planistycznego, którego zwieńczeniem było opracowanie projektów IIaPGW. Były to w szczególności dane o stanie wód, dane o uwarunkowaniach środowiskowych, dane o presjach i ich znaczeniu dla stanu wód oraz dane o skuteczności zestawów działań.

Ponadto, w IIaPGW wskazano i wyjaśniono przypadki, w których ustanowiono (w formie decyzji administracyjnej lub w dotychczas obowiązującym planie z 2016 r.) odstępstwa w związku z zamiarem realizacji przedsięwzięć pogarszających stan wód. W tym zakresie bazowano na informacjach pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć, dla których zostały ustanowione odstępstwa oraz na informacjach od organów administracji wydających decyzje zezwalające na realizację ww. przedsięwzięć.

Efektom przeprowadzonych prac są 2 załączniki do IIaPGW:

- wykaz odstępstw – zawierający informacje o odroczeniu lub złagodzeniu celów środowiskowych jednolitych części wód, wskazujący i wyjaśniający przyczyny odstępstw,
- wykaz inwestycji i działań – zawierający informacje o ustanowionych (w dotychczasowym planie gospodarowania wodami oraz w decyzjach administracyjnych) odstępstwach dla działań i inwestycji co do których stwierdzono ryzyko, że ich realizacja może uniemożliwić osiągnięcie celów środowiskowych.

Zastosowane podejście zapewnia zgodność z wymaganiami art. 4 ust. 4-5 i ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Brak jest możliwości zastosowania rozwiązania alternatywnego z uwagi na istniejące ustawowe upoważnienie do przyjęcia planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Zgodnie z wymaganiami RDW, każde państwo członkowskie jest zobligowane do opracowania i opublikowania, w cyklach sześcioletnich, aktualizacji PGW, uwzględniając wyniki analiz wymaganych art. 5 RDW (w tym przegląd wpływu działalności człowieka na środowisko i analizę ekonomiczną korzystania z wód). Przez przygotowanie tych dokumentów kraje zapewniają dobór właściwego programu działań dla wszystkich obszarów dorzeczy leżących na ich terytorium, mającego na celu osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych.

Wdrażanie RDW i zarządzanie zasobami wodnymi we wszystkich krajach Unii Europejskiej odbywa się na podstawie tzw. modelu DPSIR, tj. dostępnej wiedzy dotyczącej czynników sprawczych (ang. *drivers*) – D, presji (ang. *pressures*) – P, stanu (ang. *state*) – S, oddziaływań (ang. *impacts*) – I oraz środków zaradczych (ang. *responses*) – R, które stanowią podstawę planowania w gospodarce wodnej. Szczegółowe informacje w zakresie presji antropogenicznej i jej oddziaływań na poszczególne części wód powierzchniowych, podziemnych, a także dane monitoringowe pozwalają na dobór uzasadnionych ekonomicznie działań zmierzających do osiągnięcia dobrego stanu wód. Mimo tego dobry stan nie wszędzie uda się osiągnąć w zakładanym terminie.

Adresowane do Rzeczypospolitej Polskiej zalecenia i rekomendacje związane są z podobnymi problemami wdrożenia RDW w innych państwach członkowskich i pokrywają się z tymi, które są adresowane pod kątem IIaPGW i dalszych aktualizacji. Dotyczy to większości państw członkowskich, przy czym podobne rekomendacje adresowane są m.in. do planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy w Belgii, Czechach, Francji, Niemczech, Bułgarii, Danii, Hiszpanii. Zostały one opisane w dokumentach towarzyszących Sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wykonania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) i dyrektywy powodziowej (2007/60/WE): Drugie plany gospodarowania wodami w dorzeczu, Pierwsze plany zarządzania ryzykiem powodziowym z dnia 26 lutego 2019 r. (COM(2019) 95 final).

Problemy z osiągnięciem celów środowiskowych występują w całej UE i nie jest możliwe ich wyeliminowanie, dlatego w RDW przewidziano system odstępstw/derogacji. Jego założeniem jest umożliwienie rozwoju gospodarczego w sposób

zrównoważony, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań dla środowiska wodnego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
mieszkańcy oraz jednostki samorządu terytorialnego	liczba mieszkańców: 13,6 mln liczba powiatów: 168 liczba gmin: 930	dane GUS, dane zestawu działań IIaPGW	poprawa lub utrzymanie dobrego stanu wód
zakłady/korzystający z wód	ok. 9 777 wydanych do roku 2018 pozwoleń wodnoprawnych i obowiązujących w okresie 2022-2027	dane SIGW, Baza Identyfikacji Presji	pozwolenia wodnoprawne są wydawane na czas określony, a ich treść nie może naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne
podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Dyrektor Urzędu Morskiego - liczba działań: 9 Inspekcja Ochrony Środowiska - liczba działań: 1205 Minister właściwy ds. gospodarki wodnej - liczba działań: 89 Nadleśniczy - liczba działań: 5523 Oddziały Terenowe Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) - liczba działań: 29 Organ wykonawczy gminy - liczba działań: 1662 Organ wykonawczy powiatu - liczba działań: 1508 Organ wykonawczy województwa - liczba działań: 1541 Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych - liczba działań: 22 Organy właściwe w sprawach pozwoleń wodnoprawnych - liczba działań: 154 Państwowa Służba Hydrogeologiczna - liczba działań: 66 PGL LP, właściciele lasów - liczba działań: 23 PGW WP - liczba działań:	dane zestawu działań IIaPGW	realizacja działań IIaPGW

	<p>333</p> <p>Podmiot prowadzący działalność gospodarczą, górniczą lub rolniczą - liczba działań: 35</p> <p>Podmiot zarządzający portem - liczba działań: 4</p> <p>Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne - liczba działań: 1059</p> <p>RDOŚ - liczba działań: 59</p> <p>RZGW - liczba działań: 340</p> <p>Sporządzający Plan Ochrony: dyrektor parku narodowego, RDOŚ, zarządzający rezerwatem; Plan Zadań Ochronnych - sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 - liczba działań: 59</p> <p>Sprawujący zarząd i sprawujący nadzór nad obszarami chronionymi, w tym PGW WP: RZGW i PGL LP - nadleśniczy - liczba działań: 5435</p> <p>Właściciel gruntu - liczba działań: 45</p> <p>Właściciel wód obowiązany do utrzymania wód - liczba działań: 270</p> <p>Właściciele nieruchomości, właściciele urządzeń melioracji wodnych - liczba działań: 14</p> <p>Właściciele urządzeń wodnych - liczba działań: 442</p> <p>Właściwy organ administracji geologicznej w zakresie wydania decyzji, właściciel ujęcia w zakresie wykonania dodatku do dokumentacji (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U z 2022 r. poz. 1072) art. 93 ust. 5) - liczba działań: 16</p> <p>Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa - liczba działań: 194</p> <p>Wojewódzkie ośrodki</p>		
--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--

	<p>doradztwa rolniczego - liczba działań: 683</p> <p>Zarząd zlewni - liczba działań: 796</p> <p>Zarządca wód w parku narodowym - liczba działań: 7</p>		
podmioty odpowiedzialne za monitoring i sprawozdawczość	podmioty odpowiedzialne za realizację działań odpowiedzialne są również za monitoring i ich sprawozdawczość	dane zestawu działań IIaPGW	monitoring i sprawozdawczość w zakresie wdrażania IIaPGW

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry był przedmiotem konsultacji publicznych i opiniowania.

Projekt rozporządzenia w dniu r. został opublikowany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny w celu zgłaszania uwag do ww. projektu w terminie do dnia

W toku prac nad projektem rozporządzenia swoje uwagi do dokumentu zgłosiły następujące instytucje:

1)

Informacja szczegółowa w zakresie zgłoszonych uwag znajduje się w załączeniu do przedmiotowego projektu rozporządzenia.

Od dnia 14 kwietnia 2021 r. do dnia 14 października 2021r. trwały natomiast konsultacje społeczne IIaPGW w trakcie których zrealizowane zostały zarówno działania informacyjne, jak i zachęcające społeczeństwo oraz ekspertów do wyrażania opinii. Działania konsultacyjne obejmowały m.in:

- 1) wszystkie wymagane działania określone w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029), dalej „u.i.o.ś.” w dziale III rozdziale III;
- 2) udostępnienie na stronie internetowej poświęconej IIaPGW formularza do zgłaszania opinii bądź uwag dotyczących IIaPGW. Formularz jest podstawową formą badania opinii grup interesariuszy i mieszkańców obszaru dorzeczy.

Dostęp do projektu IIaPGW na obszarze dorzecza Odry zapewniono poprzez stronę internetową www.apgw.gov.pl oraz wyłożenie dokumentów w siedzibie PGW WP oraz Ministerstwie Infrastruktury.

Uwagi i wnioski można było składać poprzez formularz zgłaszania uwag na dedykowanej stronie internetowej, przesłać na wskazany adres mailowy, pisemnie pocztą oraz ustnie do protokołu. Łącznie wpłynęło 509 uwag i wniosków dotyczących projektu IIaPGW dla obszaru dorzecza Odry oraz 75 podczas spotkań konsultacyjnych dedykowanych zagadnieniom obszaru dorzecza Odry. Uwagi i wnioski zgłoszone zostały łącznie przez 59 różnych instytucji oraz 8 osób fizycznych. Największy udział w zgłoszonych uwagach i wnioskach miały uwagi dotyczące treści IIaPGW, zastosowanych metodyk oraz wyników prezentowanych danych (ok. 35% wszystkich zgłoszonych uwag). Uwagi i wnioski dotyczące zestawów działań, odstępstw, procesu konsultacji oraz zmian prawa stanowiły odpowiednio 16%, 13%, 11%, 7% wszystkich zgłoszonych uwag i wniosków. Uwagi nie dotyczące bezpośrednio IIaPGW stanowiły ok. 10% wszystkich zgłoszonych uwag i wniosków.

Wszystkie zgłoszone uwagi i wnioski zostały zgodnie z art. 42 u.i.o.ś rozpatrzone przez organ opracowujący projekt IIaPGW i sporządzono zestawienie zebranych uwag i wniosków. Każda została opatrzona komentarzem w zakresie oceny zasadności i sposobu jej uwzględnienia lub nieuwzględnienia, w przypadku uwag i wniosków częściowo uwzględnionych lub nieuwzględnionych, zostało podane uzasadnienie takiej decyzji.

Organizowano lokalne spotkania konsultacyjne, których celem jest włączenie zainteresowanych stron do prac nad sporządzeniem planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Spotkania były poświęcone zagadnieniom dotyczącym poszczególnych obszarów dorzeczy, zgodnie z zaplanowaną lokalizacją spotkań odpowiednią dla siedzib RZGW. Przeprowadzono łącznie 15 regionalnych spotkań konsultacyjnych, we współpracy z właściwymi RZGW.

Łącznie odbyło się 7 spotkań konsultacyjnych dotyczących obszaru dorzecza Odry.

Wszystkie spotkania, ze względu na pandemię COVID-19 i związane z tym obostrzenia, odbyły się w formule online.

Podczas spotkań konsultacyjnych dostępny był czat umożliwiający zadawanie pytań, na które odpowiedzi udzielali eksperci podczas części dyskusyjnej. W ich gronie znaleźli się również przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, w tym Dyrekcji właściwego RZGW.

Wszystkie zgłoszone podczas spotkań konsultacyjnych pytania, uwagi zostały uwzględnione w zestawieniu uwag i wniosków z konsultacji społecznych.

Wszelkie informacje dotyczące podejmowanych działań konsultacyjnych zamieszczono na stronie internetowej www.apgw.gov.pl, www.gov.pl/web/infrastruktura.

Dodatkowo plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy – jako dokumenty wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – wymagały przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej SOOŚ), zgodnie z art. 46 u.i.o.ś. Za przeprowadzenie SOOŚ odpowiadał organ przygotowujący projekt dokumentu – IIaPGW, tj. Prezes PGW WP. Celem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której elementem jest Prognoza oddziaływania na środowisko była ocena środowiskowych skutków realizacji ocenianego dokumentu, tj. projektu IIaPGW. Ocena potencjalnego wpływu realizacji postanowień dokumentu – z uwzględnieniem zarówno negatywnych, jak i pozytywnych oddziaływań – dotyczy poszczególnych komponentów środowiska. Analizie i ocenie poddana została również spójność projektu IIaPGW z dokumentami strategicznymi i planistycznymi odnoszącymi się do środowiska, obowiązującymi zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w Prognozie OOŚ zaprezentowane zostały również wnioski w zakresie analizy oddziaływań transgranicznych oraz skumulowanych. Prognoza OOŚ zawiera działania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektu IIaPGW, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów².

Prognoza OOŚ została podana do publicznej wiadomości w ramach przeprowadzanych zgodnie z wymogami u.i.o.ś. konsultacji społecznych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Postępowanie w sprawie SOOŚ projektu IIaPGW na obszarze dorzecza Odry obejmowało:

- uzgodnienie stanowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie projektu IIaPGW wraz z prognozą przez organy administracji - uzyskano opinie:
 - Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie (opinia z dnia 16.11.2021 r.),
 - Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie (opinia z dnia 2.11.2021 r.),
 - Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie (opinia z dnia 27.10.2021 r.),
 - Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni (opinia z dnia 5 listopada 2021 r.);
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu:
 - informacja o konsultacjach społecznych została zamieszczona na dedykowanej stronie internetowej oraz w prasie,
 - konsultacje społeczne projektu IIaPGW na obszarze dorzecza Odry wraz z prognozą przeprowadzono w dniach od 30.09.2021 r. do 20.10.2021 r.,
 - dostęp do projektu IIaPGW na obszarze dorzecza Odry wraz z prognozą zapewniono poprzez stronę internetową www.apgw.gov.pl oraz wyłożenie dokumentów w siedzibie PGW WP,

Uwagi i wnioski można było składać poprzez formularz zgłaszania uwag na dedykowanej stronie internetowej, przesłać na wskazany adres mailowy, pisemnie pocztą oraz ustnie do protokołu. Łącznie wpłynęło 127 uwag i wniosków dotyczących projektu IIaPGW, prognozy oraz SOOŚ. Wszystkie zgłoszone uwagi i wnioski zostały zgodnie z art. 42 u.i.o.ś. rozpatrzone przez organ opracowujący projekt IIaPGW – PGW WP, sporządzono zestawienie zebranych uwag i wniosków. Każda została opatrzona komentarzem w zakresie oceny zasadności i sposobu jej uwzględnienia lub nieuwzględnienia, w przypadku uwag i wniosków częściowo uwzględnionych lub nieuwzględnionych, zostało podane

² Zawartość prognozy oddziaływania na środowisko oraz niezbędny zakres analiz i ocen, jaki powinna ona obejmować, określa art. 51 ust. 2 i ust 3 u.i.o.ś. wraz z instrukcjami wskazanymi w art. 52 ust. 1 i ust 2 u.i.o.ś.; uszczegółowiony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Dyrektorów Urzędów Morskich.

uzasadnienie takiej decyzji.

Zgodnie z art. 55 u.i.o.ś., przed przyjęciem dokumentu organ administracji bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie, opinie organów oraz uwagi i wnioski zgłoszone w ramach konsultacji społecznych.

Dodatkowo zorganizowana została w dniach 17-18.11.2021 r. w Warszawie ogólnopolska konferencja podsumowująca proces opracowania IIaPGW. Konferencja stanowiła podsumowanie dwóch prowadzonych równolegle procesów opracowania dokumentów strategicznych gospodarowania wodami: planów gospodarowania wodami oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Dodatkowe informacje o przebiegu i wynikach konsultacji społecznych IIaPGW zostały zamieszczone na stronie pod adresem: <https://apgw.gov.pl/pl/konsultacje>

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródła finansowania*	<p>Przyjęcie IIaPGW dla dorzecza Odry samo w sobie nie rodzi skutków dla sektora finansów publicznych. Dopiero realizacja przyjętego zestawu działań może wiązać się z takimi skutkami w przypadku podjęcia decyzji o ich realizacji. W zestawie działań mamy do czynienia zarówno z działaniami nieinfrastrukturalnymi, jak i infrastrukturalnymi. W przypadku tych pierwszych stanowią one bardzo często realizację statutowych obowiązków danej instytucji/podmiotu (koszty ich realizacji są albo znikome lub już są uwzględnione w budżetach operacyjnych poszczególnych instytucji). W przypadku działań infrastrukturalnych niektóre z działań z uwagi na ich kompleksowość i złożony proces przygotowawczy wdrożenia, były niemożliwe do oszacowania.</p> <p>W przypadku dorzecza Odry działania możliwe do sfinansowania wyłącznie ze środków własnych bądź budżetu państwa stanowią 31% w ogólnej liczbie działań, pozostałe 69% działań są to działania, które oprócz środków własnych czy budżetu państwa mogą być finansowane ze środków UE, innych środków krajowych (poprzez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej) oraz środków programu LIFE. Przewiduje się, że łączna wartość wkładu z budżetu państwa do 2027 r. wyniesie 1 256 mln zł, przy czym rozkład tej kwoty w poszczególnych latach uzależniony będzie od stopnia realizacji poszczególnych działań. Wskazana kwota nie uwzględnia potencjalnego wkładu własnego finansowanego z budżetu państwa w przypadku działań, które otrzymają współfinansowanie ze środków UE.</p> <p>Analogicznie, przyjęcie IIaPGW nie będzie miało wpływu na stronę dochodową sektora. Ze względu na kompleksowy charakter interwencji, nie przewiduje się bezpośredniego wpływu finansowego związanego z realizacją IIaPGW. W długim okresie realizacja założonego zakresu interwencji może wpłynąć na wzrost dochodów, przede wszystkim z uwagi na pozytywne skutki</p>
----------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

	<p>społeczno-gospodarcze wdrażania działań, takie jak poprawa stanu jakości wód powierzchniowych, utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych, a także rozszerzenie możliwości rekreacyjnego korzystania ze środowiska (turystyka, rekreacja, rybołówstwo).</p> <p>W ramach IIaPGW dla dorzecza Odry wytypowano 10555 działań. Wszelkie koszty związane z realizacją zestawu działań są szacunkami nakładów inwestycyjnych. Łączne koszty zestawu działań na obszarze dorzecza Odry wynoszą 7 714,23 mln zł. Najwięcej kosztów ponoszonych będzie w regionie wodnym Środkowej Odry (31%), Warty (23%) oraz Górnej Odry (16%). 84% stanowią nakłady w ramach JCWP RW a 14,6% oraz 0,59% dotyczy odpowiednio wód podziemnych oraz JCWP LW. W przypadku kosztów zestawu działań według kategorii działań największy udział w kosztach mają działania z zakresu gospodarki komunalnej i odpadami – 79%. Drugą w kolejności kategorią są działania z zakresu leśnictwa – 13,6%. Blisko 38% wszystkich działań z kolei jest możliwe do wdrożenia do 2024 roku i posiada zapewnione źródło finansowania. Także ponad 37% wszystkich działań stanowią działania możliwe do wdrożenia do 2024 roku, przy czym nie mają one określonego źródła finansowania. 23% działań jest możliwe do wdrożenia do 2027 roku, ale nie ma określonego źródła finansowania.</p>
<p>Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>IIaPGW jest dokumentem o charakterze strategicznym i planistycznym – w związku z czym projekt sam w sobie nie generuje bezpośrednich skutków finansowych. Projekt nie nakłada obowiązku w zakresie realizacji działań w nim wyszczególnionych, a wskazanie w nim działań/inwestycji nie przesądza ostatecznie o ich kosztach – te oszacowane będą mogły być dopiero na etapie faktycznego ich przygotowania i rozpoczęcia realizacji.</p> <p>Szacunków planowanych kosztów inwestycyjnych dokonano na podstawie dokumentów planistycznych zawierających analogiczne działania, publikacji kosztowych, analiz i zapytań rynkowych oraz własnych baz cenowych. Wszystkie koszty zostały określone w wartościach netto, aktualnych dla IV kwartału 2020 roku.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt IIaPGW na obszarze dorzecza Odry nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie dużych przedsiębiorstw. Jego wpływ należy rozpatrywać poprzez potencjalne korzyści wynikające z poprawy jakości zasobów wodnych, zmniejszenie zarówno ryzyka powodzi jak również suszy. Etap wdrażania zaplanowanych działań wiązać się będzie również z pozytywnym wpływem wynikającym z możliwości pozyskania nowych kontraktów w związku z realizacją działań infrastrukturalnych (w tym przede wszystkim budowa lub przebudowa urządzeń wodnych, a także działania w ramach gospodarki komunalnej). Każdy użytkownik wód zobowiązany jest do korzystania z wód w sposób zgodny z zapisami regulacji prawnych co w praktyce oznacza pośredni potencjalny wpływ ustaleń IIaPGW na korzystających z wód.						

sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt IIaPGW na obszarze dorzecza Odry nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Jego wpływ należy rozpatrywać poprzez potencjalne korzyści wynikające z poprawy jakości zasobów wodnych, zmniejszenie zarówno ryzyka powodzi jak również suszy. Etap wdrażania zaplanowanych działań wiązać się będzie również z pozytywnym wpływem wynikającym z możliwości pozyskania nowych kontraktów w związku z realizacją działań infrastrukturalnych (w tym przede wszystkim budowa lub przebudowa urządzeń wodnych, a także działania w ramach gospodarki komunalnej). Każdy użytkownik wód zobowiązany jest do korzystania z wód w sposób zgodny z zapisami regulacji prawnych co w praktyce oznacza pośredni potencjalny wpływ ustaleń IIaPGW na korzystających z wód.
rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt IIaPGW na obszarze dorzecza Odry nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie rodziny, obywateli oraz gospodarstw domowych. Wdrażanie IIaPGW będzie zmierzało do poprawy stanu wód lub utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, a w konsekwencji poprawy jakości i warunków życia ludności przez zapewnienie lepszej jakości wody do spożycia, zapewnienie lepszych warunków rekreacyjnych i wypoczynkowych, co będzie miało pozytywne przełożenie na życie i zdrowie ludzi.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Przedmiotowy projekt nie będzie miał bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych czy osób starszych. Pośrednio regulacja może mieć pozytywny wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość – głównie ze względów wskazanych w pkt 9 poniżej.

W toku prac nad aPGW, zgodnie z wymogami RDW, dokonano stosownych analiz ekonomicznych i szacunku korzyści.

W wykonanych kalkulacjach przyjęto założenie, iż pośredni wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie rodziny, obywateli i gospodarstw domowych został zmierzony korzyściami związanymi z wdrożeniem założonego zestawu działań i poprawę dostępności do zasobu, jakim jest woda. Wykonana ocena ekonomiczna została przeprowadzona w oparciu o analizę kosztów i korzyści, z uwzględnieniem z jednej strony oszacowanych kosztów realizacji i utrzymania poszczególnych działań, a z drugiej korzyści związanych z realizacją działań, w tym korzyści społecznych i gospodarczych. Do określenia przedmiotowych korzyści dla wód podziemnych i powierzchniowych został wykorzystany wskaźnik bazujący na skłonności do ponoszenia wydatków celem osiągnięcia dobrego stanu wód – zastosowano wskaźnik WTP (ang. *willingness to pay*), który dla obszaru całego kraju został określony w wysokości 134,3 zł/os./r. (wartość oszacowana na 2017 r.). Następnie wartość ta została zaprognozowana w oparciu o przewidywany wzrost dochodu rozporządzalnego w kolejnych latach. Roczne korzyści zostały obliczone jako iloczyn liczby ludności na obszarze danego dorzecza oraz wartości wskaźnika WTP w danym roku. Jako uzupełnienie analizy korzyści dla wód podziemnych przeprowadzono oszacowanie tzw. kosztów unikniętych w wyniku podjęcia proponowanych działań. Pozostałe przyjęte założenia dotyczące wykonanych analiz:

- okres analizy wyniósł 15 lat, licząc od 2028 r.;
- wszelkie obliczenia zostały wykonane w cenach netto (bez uwzględnienia podatku VAT) oraz w cenach stałych (bez uwzględnienia inflacji);
- przyjęto stopę dyskonta wynoszącą 5%;
- zastosowano metodę kasową analizy – pozycje, które nie mają charakteru przepływu (np. amortyzacja), nie były brane pod uwagę przy obliczaniu wskaźników efektywności ekonomicznej.

W ujęciu wartościowym łączne zdyskontowane korzyści wynoszą 16,4 mld zł, natomiast zdyskontowane koszty (obejmujące nakłady inwestycyjne, koszty utrzymaniowe i odtworzeniowe) wynoszą 6,9 mld zł.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	<input type="checkbox"/> tak <input checked="" type="checkbox"/> nie <input type="checkbox"/> nie dotyczy
<input type="checkbox"/> zmniejszenie liczby dokumentów <input type="checkbox"/> zmniejszenie liczby procedur <input type="checkbox"/> skrócenie czasu na załatwienie sprawy <input type="checkbox"/> inne:	<input type="checkbox"/> zwiększenie liczby dokumentów <input type="checkbox"/> zwiększenie liczby procedur <input type="checkbox"/> wydłużenie czasu na załatwienie sprawy <input type="checkbox"/> inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	<input type="checkbox"/> tak <input type="checkbox"/> nie <input checked="" type="checkbox"/> nie dotyczy

Komentarz:

II aktualizacja PGW na obszarze dorzecza Odry stanowi w dużej mierze kontynuację aPGW z 2016 r., dlatego nie zakłada się znaczącej zmiany obciążeń regulacyjnych w związku z jej przyjęciem.

9. Wpływ na rynek pracy

Postulowane regulacje nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

Długookresowo, szczególnie w ujęciu lokalnym, projekt rozporządzenia może mieć pozytywny wpływ na rynek pracy. Z jednej strony realizacja działań infrastrukturalnych może przyczynić się do wzrostu popytu na pracę w regionach, w których te działania zostały zaplanowane. Z drugiej strony, w przypadku wielu działań ocenia się, że rozszerzenie możliwości rekreacyjnego korzystania ze wód może powodować wzrost zatrudniania w takich sektorach jak turystyka i rekreacja oraz rybołówstwo.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, sądy administracyjne lub sądy wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne: gospodarka wodna

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Generalnym celem IIaPGW jest poprawa stanu wód – realizacja celu RDW.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zgodnie z art. 555 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy ustanowione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121) stały się planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w rozumieniu art. 318 ust. 1 ustawy – Prawo wodne i podlegają przeglądowi i aktualizacji do dnia 22 grudnia 2022 r.

Projekt rozporządzenia wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia, jednak nie później niż przed dniem 22 grudnia 2022 r.

Zgodnie z art. 324 ust.7 ustawy – Prawo wodne działania ujęte w aktualizacjach planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, tu: IIaPGW, należy rozpocząć nie później niż w terminie 3 lat od dnia ogłoszenia tej aktualizacji.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

PGW podlegają ocenie Komisji Europejskiej (KE). Raport z przygotowania ich aktualizacji zostanie przekazany w 2022 r. Ponadto działania zawarte w zestawie działań będą podlegały monitoringowi. W 2024 r. zostanie przekazany do KE raport z postępu i efektywności wdrażanych działań.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Załącznik nr 1: Wykaz istotnych źródeł informacji wykorzystanych do opracowania IIaPGW.

Załącznik nr 1:

Wykaz istotnych źródeł informacji wykorzystanych do opracowania IIaPGW - załącznika do rozporządzenia

Podczas prac przy IIaPGW (załącznik do rozporządzenia) wykorzystano dokumenty i opracowania sporządzone w trakcie trwania III cyklu planistycznego (2016–2021) aktualizujące, bądź uszczegóławiające dane opracowane i wykorzystane w drugim cyklu planistycznym.

Wszystkie dane wykorzystane przy sporządzaniu IIaPGW stanowią dane publiczne, dostępne rejestry lub też zostały pozyskane w trybie ustawy o informacji o środowisku.

Podstawowe źródła danych niezbędne dla przeprowadzenia analiz IIaPGW stanowiły dane monitoringowe i wyniki ocen PMS. Na potrzeby opracowania IIaPGW wykorzystane zostały dane monitoringowe 2011–2019 oraz oceny stanu 2014–2019.

Wykorzystane zostały dostępne bazy danych PGW WP, wraz z wynikami zrealizowanych prac, w tym:

- Analiza i aktualizacja jednostek do planowania z uwzględnieniem MPHP10 (2017);
- Wdrożenie metody szacowania przepływów środowiskowych w Polsce (2018);
- Przegląd i weryfikacja metodyk wyznaczania silnie zmienionych i sztucznych części wód powierzchniowych wraz ze wstępnym i ostatecznym wyznaczeniem (2019);
- Identyfikacja presji antropogenicznych, w tym:
 - I: Utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych (w IIaPGW jako Baza HYMO; 2019),
 - II: Opracowanie bazy danych o presjach antropogenicznych (w IIaPGW jako Baza IP; 2019),
 - III: Opracowanie modelu obliczania ładunków zanieczyszczeń (2020).
- Ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód wraz z opracowaniem rejestru wykazów obszarów chronionych (2019);
- Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych (2020);
- Przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej na obszarach dorzeczy (2020);
- Dalsza charakterystyka wód podziemnych zgodnie z załącznikiem II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej wraz z oceną ryzyka (2020);
- Identyfikacja oddziaływań zmian poziomów zwierciadła wód podziemnych w regionach wodnych (PSH; 2017);
- Krajowy Program Renaturyzacji Wód Powierzchniowych (2020);
- Analiza zwrotu kosztów za usługi wodne wraz z prognozą rozwoju oraz analiza zwrotu kosztów środowiskowych i zasobowych w regionach wodnych i na obszarach dorzeczy (2019, uzupełniona 07.2020);
- Ocena postępu we wdrażaniu programów działań wraz ze sporządzeniem raportu dla KE (z I aktualizacji PWSK);

Specyfika planów gospodarowania wodami oraz ich miejsce w planistyce gospodarki wodnej w Polsce determinuje konieczność zachowania spójności, pomiędzy opracowanymi dokumentami w danym cyklu planistycznym w zakresie zaproponowanych w nich działań, mających jednocześnie wpływ na cele środowiskowe JCW. W związku z tym, w ramach opracowywania IIaPGW poddane analizie zostały następujące dokumenty o charakterze strategicznym:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie;
- System Zarządzania Rozwojem Polski;
- Strategia produktywności 2030;
- wojewódzkie strategie rozwoju;
- wojewódzkie plany zagospodarowania przestrzennego;
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030;
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030;

- Program wieloletni – Przedsięwzięcia technologiczno-przyrodnicze na rzecz innowacyjnej, efektywnej i niskoemisyjnej gospodarki na obszarach wiejskich;
- Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021–2025;
- Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) – SPA 2020;
- Wspólna Polityka Rolna (Dyrektywa Azotanowa – działanie rolnictwo);
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy;
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym;
- Plany utrzymania wód;
- Krajowy program ochrony wód morskich i jego aktualizacja;
- VI aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (VIaKPOŚK);
- Warunki korzystania z wód regionów wodnych i zlewni – jako materiał pomocniczy dla identyfikacji uwarunkowań danego regionu w tym sformułowane w warunkach korzystania z wód regionu wodnego ograniczenia w korzystaniu z wód jezior lub zbiorników oraz w użytkowaniu ich zlewni – opracowania regionalne;
- Program Państwowego Monitoringu Środowiska 2016–2021, 2020—2025.

Na potrzeby identyfikacji i doboru działań w procesie budowania zestawów działań dodatkowo wykorzystano:

- Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych;
- Dokumenty źródłowe opracowane na potrzeby realizacji IIaPGW, w tym wskazane w art. 317 ustawy pr.w.;
- protokoły z posiedzeń komisji do spraw wód granicznych, działających w ramach współpracy międzynarodowej na wodach granicznych;
- Instrumenty wspierające aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym (aPZRP Zadanie – zapewnienie ochrony i zwiększania naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu);
- projekt ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 12 sierpnia 2020 r. – wyciąg działań;
- ustanowione plany ochrony i plany zadań ochronnych dla obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie;
- sprawozdania z realizacji Dyrektywy Azotanowej;
- Program przeciwdziałania niedoborowi wody – projekt;
- Warunki korzystania z wód regionów wodnych i zlewni – jako materiał pomocniczy dla identyfikacji uwarunkowań danego regionu w tym sformułowane w warunkach korzystania z wód regionu wodnego ograniczenia w korzystaniu z wód jezior lub zbiorników oraz w użytkowaniu ich zlewni – opracowania regionalne;
- Katalog dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania;
- Zbiór zaleceń dobrej praktyki rolniczej mający na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych – wyciąg działań;
- Aktualizacja metodyki oceny stanu JCWPd wraz z opracowaniem metodyki analizy odwracania trendów zanieczyszczeń;
- Program Monitoringu Wód Morskich;
- Aktualizacja wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich;

- Ocena postępu we wdrażaniu programów działań dla JCWP i JCWPd wynikających z aPWŚK;
- Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP TW i JCWP CW;
- Polski raport do Komisji Europejskiej z postępów w realizacji POWM;
- materiały robocze: Ocena stanu realizacji KPOŚK i inne dane związane z jakością wód śródlądowych;
- materiały uzupełniające dot. realizowanych i planowanych działań rekultywacyjnych na jeziorach (pozwolenia wodnoprawne);
- materiały i informacje uzyskane urzędów morskich:
 - Plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000 (projekt);
 - Plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych – szczegółowe dla portów;
- Baza opłat za korzystanie ze środowiska, opłaty za korzystanie z wód;
- Sprawozdania z wykonania KPOŚK;
- Rejestr E-PRTR.

Jako materiały uzupełniające wykorzystane zostały również opracowania o charakterze zaleceń lub wytycznych, w tym w szczególności uwagi KE odnośnie do planów gospodarowania wodami opracowanych w poprzednich cyklach planistycznych (PGW, aPGW) oraz wytyczne KE dot. raportowania:

- sprawozdanie Komisji Dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wykonania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) i Dyrektywy Powodziowej (2007/60/WE); Drugie plany gospodarowania wodami w dorzeczu; Pierwsze plany zarządzania ryzykiem powodziowym; Bruksela, dnia 26 lutego 2019 r.; COM (2019) 95 final;
- załącznik do sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wykonania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) i Dyrektywy powodziowej (2007/60/WE); Drugie plany gospodarowania wodami w dorzeczu; Pierwsze plany zarządzania ryzykiem powodziowym; Zalecenia Komisji w sprawie drugich planów gospodarowania wodami w dorzeczu i pierwszych planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- dokument roboczy służb Komisji do sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wykonania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) i Dyrektywy powodziowej (2007/60/WE); Drugie plany gospodarowania wodami w dorzeczu; Pierwsze plany zarządzania ryzykiem powodziowym; Bruksela, dnia 26 lutego 2019 r.; SWD(2019) 53 draft.